

(Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського")

РЕЗУЛЬТАТИ ФОРМУВАЛЬНОГО ЕТАПУ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ ЩОДО ДОСЛІДЖУВАННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

Статтю присвячено проблемі готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування. На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури визначено вимоги щодо підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування. Розглянуто спецкурс "Міжкультурне спілкування в сучасному світі", спрямований на підготовку майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування, доведено необхідність його використання під час підготовки студентів-філологів. Описано методики, за допомогою яких визначались рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування. Представлено результати дослідження, проведеного з майбутніми перекладачами в експериментальній і контрольній групах.

Актуальність дослідження полягає в тому, що потреба в перекладачах самого різного профілю і в найрізноманітніших спеціальних галузях знань обумовлює необхідність підготовки їх до міжкультурного спілкування.

Постановка проблеми визначається підвищенням якості процесу підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з питань підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування (В. Біблер, Г. Дмитрієв, В. Сафонова, С. Термінасова, І. Халеева та ін.) [1-5] базуються на тому, що професійна діяльність вимагає від перекладача, окрім володіння іноземною і рідною мовою, наявності знань з міжкультурного спілкування, а також прагнення і готовності фахівця застосовувати на практиці отримані знання й уміння, які в сукупності з особистісними якостями дозволять успішно виконувати певні професійні функції. Незважаючи на актуальність проблеми, всі аспекти підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування на сьогодні досліджено недостатньо, багато питань цієї галузі потребують певних уточнень.

Відтак, **мета статті** полягає у застосуванні методик щодо готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування та визначення рівнів її сформованості.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи проблему готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування у процесі нашої експериментальної роботи, було визначено критерії готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування. Грунтуючись на конкретизованих показниках за кожним критерієм, ми вважали доцільним схарактеризувати рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування. Виходячи з отриманих результатів, нами були виокремлено три рівні: низький, середній та достатній.

Виявлення рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування діагностувалося після впровадження спецкурсу "Міжкультурне спілкування в сучасному світі", який передбачав впровадження таких форм роботи, як лекції, семінари, диспути, міні-лекції, самостійна пошукова діяльність студентів, застосування активних методів навчання (тренінги, рольові ігри, розв'язання конфліктних ситуацій тощо), що сприяло більш інтенсивній підготовці майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування у навчальному процесі експериментальних груп Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова та Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського", а також контрольних груп Севастопольського національного технічного університета та Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Виявлення рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування відбувалося в процесі використання різних методик педагогічного діагностування.

У процесі формування етапу експерименту при виявленні рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за настановчим критерієм нами було визначено наявність в них позитивних мотивів і настанов на професійну діяльність, прагнення до впевненої поведінки, внутрішньої гармонії, бажання позбавитись внутрішніх суперечностей, легко долати труднощі у професійній діяльності та самостійність під час виконання завдань, прийняття перекладацьких рішень, здатність до саморегуляції.

У започаткованому дослідженні застосовано методику вивчення мотивації навчання у ВНЗ Т. І. Ільїної для виявлення у майбутніх перекладачів прагнення до отримання знань, допитливості, прагнення оволодіти професійними знаннями та сформувані професійно важливі якості.

Студентам було запропоновано погодитись чи не погодитись з наведеними твердженнями. Обробка та інтерпретація результатів проводилась за допомогою ключа до питальника.

За методикою "Вивчення мотивів навчальної діяльності" А. Реана та В. Якуніна ми визначили наявність позитивних мотивів і настанов на професійну діяльність у майбутніх перекладачів.

Студентам було запропоновано обрати зі списку мотивів п'ять найбільш значущих для них. Для кожного студента проводиться якісний аналіз провідних мотивів навчальної діяльності. По всій виборці (групи) визначалася частота вибору того чи іншого мотиву. Чим частіше вибирається той чи інший мотив, тим вище його ранг, тим більше домінує він у системі мотивів.

За допомогою методики "Діагностика особистості на мотивацію до успіху" Т. Елерса нами було виявлено у майбутніх перекладачів наявність пізнавальних стимулів, вольових якостей (рішучість, наполегливість) та професійних настанов щодо результату виконання перекладу у майбутніх перекладачів.

Тест "Мотивація до уникнення невдач" Т. Елерса дозволив оцінити рівень захисту особистостей майбутніх перекладачів, мотивації до уникнення невдач та страху перед нещастям.

Студентам було запропоновано обирати тільки одне із трьох слів списку з 30 рядків, по 3 слова, яке найбільш точно характеризує особистість майбутнього перекладача.

За результатами проведення всіх методик було одержано такі результати: (див. таблицю 1).

Таблиця 1.

Рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за настановчим критерієм на прикінцевому етапі дослідження

Групи	Університет	Курс	Кількість студентів у групі	Низький рівень I		Середній рівень II		Достатній рівень III	
				абс	%	абс	%	абс	%
Експериментальна група	ПНПУ імені К. Д. Ушинського	II	29	5	17,3	8	27,6	16	55,1
		III	24	4	16,7	7	29,2	13	54,1
		IV	22	2	9,1	7	31,8	13	59,1
	ОНУ імені І. І. Мечнікова	II	28	3	10,7	8	28,6	17	60,7
		III	30	6	20	9	30	15	50
	Загалом в ЕГ			133	20	15	39	29,3	74
Контрольна група	ІДГУ	III	29	10	34,5	9	31	10	34,5
		IV	27	9	33,3	4	14,8	14	51,9
	СНТУ	II	30	12	40	8	26,7	10	33,3
		IV	27	8	29,6	5	18,5	14	51,9
	Загалом в КГ			113	39	34,5	26	23	48

Як бачимо з таблиці 1, показники рівнів готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за настановчим критерієм на прикінцевому етапі у контрольних та експериментальних групах значно відрізняються. В експериментальній групі за настановчим критерієм результати значно зросли, на відміну від контрольної групи. Так, нами було визначено, що 15 % студентів ЕГ і 34,5 % КГ діагностували низький рівень за настановчим критерієм готовності до міжкультурного спілкування, 29,3% ЕГ та 23 % КГ респондентів виявили середній рівень прояву за настановчим критерієм, 55,7 % респондентів ЕГ та 42,5 % КГ визначили готовність до міжкультурного спілкування за настановчим критерієм на достатньому рівні.

В експериментальних групах, де цілеспрямовано здійснювалось забезпечення відповідальних настанов на подання етноцентризму, об'єктами яких стали не тільки знання, які майбутні перекладачі отримують для здійснення професійного перекладу, але й усвідомлення поняття "емпатія" та "етноемпатія" як розуміння емоційного стану, прояв співчуття, а також доброзичливе ставлення до людини з іншого культурного суспільства в особистому та професійному спілкуванні, результати значно кращі. Респонденти експериментальної групи зазначали, що в них присутній значний інтерес до перекладацької діяльності, виявляється висока активність у прагненні до виконання професійних обов'язків з представниками інших культур, стриманість, самоконтроль у квазіпрофесійній діяльності, а також проявляється самостійність під час виконання завдань та прийняття перекладацьких рішень.

У процесі експерименту з виявлення рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за знанневим критерієм нами було визначено наявність в них спеціальних знань, проявом яких виступають мовна, мовленнєва і соціокультурна компетенції, орієнтація у міжособистісних комунікаціях, творче мислення, винахідливість, трансформація набутих знань, комунікабельність.

Анкета "Орієнтація у міжособистісних комунікаціях та встановлення наявності спеціальних знань студентів про культуру різних співтовариств" дала змогу проаналізувати знання та орієнтацію майбутніх перекладачів у міжособистісних комунікаціях.

Методика "Визначення загальної емоційної спрямованості особистості" Б. Додонова зорієнтована на виявлення емоційної спрямованості та потреб особистостей, тісно пов'язаних з позитивними емоціями під час отримання знань та пасивним ставленням до діяльності.

Діагностика мотиваційних орієнтацій у міжособистісних комунікаціях (І. Ладанов, В. Уразаєва) націлена на визначення основних комунікативних орієнтацій та їх гармонійності в процесі формального спілкування.

Використовуючи тест "Оцінка рівня товариськості" (В. Ряховського), ми визначили рівень комунікабельності майбутніх перекладачів.

У ході діагностування емоційного інтелекту, за діагностикою Н. Холла, ми визначили, що у студентів четвертих курсів рівень емоційного інтелекту – високий, вони вміють управляти своїми емоціями під час міжкультурного спілкування, але не вміють розпізнавати емоції інших людей.

За результатами проведення всіх методик ми отримали такі результати щодо рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за знанневим критерієм на прикінцевому етапі (див. таблицю 2).

Таблиця 2.

Рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за знанневим критерієм на прикінцевому етапі дослідження

Групи	Університет	Курс	Кількість студентів у групі	Низький рівень I		Середній рівень II		Достатній рівень III	
				абс	%	абс	%	абс	%
Експериментальна група	ПНПУ імені К. Д. Ушинського	II	29	6	20,7	8	27,6	15	51,7
		III	24	5	20,8	4	16,7	15	62,5
		IV	22	5	22,7	6	27,3	11	50
	ОНУ імені І. І. Мечнікова	II	28	4	14,3	5	17,8	19	67,9
		III	30	8	26,7	7	23,3	15	50
Загалом в ЕГ			133	28	21,1	30	22,5	75	56,4
Контрольна група	ІДГУ	III	29	9	31	8	27,6	12	41,4
		IV	27	11	40,7	6	22,2	10	37,1
	СНТУ	II	30	12	40	9	30	9	30
		IV	27	10	37	7	25,9	10	37,1
	Загалом в КГ			113	42	37,2	30	26,5	41

Як видно з таблиці 2, загалом низький рівень сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за знанневим критерієм на прикінцевому етапі було діагностовано у 21,1 % ЕГ студентів і 37,2 % КГ; 22,5 % ЕГ та 26,5 % КГ респондентів мали середній рівень сформованості готовності за знанневим критерієм; та достатній рівень готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за знанневим критерієм виявили 56,4 % респондентів ЕГ та 36,3 % КГ.

Одержані результати свідчать, що впровадження моделі реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування у навчально-виховному педагогічному університеті сприяло значному підвищенню рівня готовності за знанневим критерієм. Студенти експериментальної групи володіють спеціальними знаннями, проявом яких виступають мовна, мовленнєва і соціокультурна компетенції, а також знаннями про етику, естетику, правила поведінки і стилі спілкування, що дозволяють успішно здійснювати перекладацьку діяльність. Майбутні перекладачі проявляють творче мислення, винахідливість та емоційний інтелект під час міжкультурного спілкування.

Експериментальна робота з виявлення рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за оцінним критерієм зумовила визначення сукупності умінь майбутніх перекладачів щодо готовності до міжкультурного спілкування та з'ясовано, які предмети викликають в них найбільший інтерес до навчання, для чого було використано методи масового опитування (анкетування, інтерв'ювання, бесіди).

У започаткованому дослідженні застосовано методику, розроблену Г. Н. Казанцевою, призначену для якісного аналізу причин переваги тих чи інших предметів та позитивного ставлення до них.

Для визначення умінь реалізувати й аналізувати власні здібності, критично мислити, регулювати, усвідомлювати психічний стан співрозмовника, ми використовували методику В. Бойка "Діагностика "перешкод" у встановленні емоційного контакту".

Визначення умінь самостійно проводити експеримент і на його підставі отримувати нові знання, аналізувати, володіти загальними логічними операціями (ознаки прояву яких є порівняння, аналогія, оперування поняттями, доказ істинності своєї думки), працювати з навчальною і науково-популярною літературою відбувалося за методикою В. Юркевича "Пізнавальна потреба".

Для виявлення у майбутніх перекладачів умінь планувати свою роботу та здійснювати самоконтроль ми використовували тест "Оцінка самоконтролю в спілкуванні" за Маріоном Снайдером.

Використовуючи шкалу "екстраверт – інтроверт" О. Лутошкіна, ми виявили особливості поведінки студентів у різних комунікативних ситуаціях та володіння уміннями контролювати свої емоції під час міжкультурного спілкування.

За результатами проведення всіх методик ми змогли обчислити рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за оцінним критерієм на прикінцевому етапі (див. таблицю 3).

Таблиця 3.

Рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за оцінним критерієм на прикінцевому етапі дослідження

Групи	Університет	Курс	Кількість студентів у групі	Низький рівень I		Середній рівень II		Достатній рівень III	
				абс	%	абс	%	абс	%
Експериментальна група	ПНПУ імені К. Д. Ушинського	II	29	6	20,7	5	17,2	18	62,1
		III	24	5	20,8	6	25	13	54,2
		IV	22	5	22,7	6	27,3	11	50
	ОНУ імені І. І. Мечнікова	II	28	6	21,4	6	21,4	16	57,2
		III	30	8	26,7	9	30	13	43,3
Загалом в ЕГ			133	30	22,5	32	24,1	71	53,4
Контрольна група	ІДГУ	III	29	10	34,5	9	31	10	34,5
		IV	27	8	29,6	7	25,9	12	44,5
	СНТУ	II	30	14	46,6	8	26,7	8	26,7
		IV	27	8	29,6	6	22,2	13	48,2
	Загалом в КГ			113	40	35,4	30	26,5	43

Як бачимо з таблиці, 53,4 % респондентів ЕГ та 38,1 % КГ діагностували у себе достатній рівень готовності до міжкультурного спілкування за оцінним критерієм; 24,1 % майбутніх перекладачів ЕГ та 26,5 % КГ знаходяться на середньому рівні; низький рівень готовності до міжкультурного спілкування притаманний 22,5 % студентів ЕГ та 35,4 % КГ.

На підставі аналізу одержаних даних дійшли висновку, що майбутні перекладачі експериментальної групи вміють реалізувати й аналізувати власні здібності, усвідомлювати необхідність постійного вдосконалення власних професійних знань, умінь, навичок, загальної культури ерудитів, працювати з навчальною і науково-популярною літературою, планувати свою роботу та здійснювати самоконтроль, контролювати свої емоції під час міжкультурного спілкування, а також позитивно ставитися до навчальних предметів.

Для виявлення *рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за професійно-культурологічним критерієм* нами була з'ясована здатність майбутніх фахівців щодо розв'язання міжкультурних конфліктів, присутність пріоритетів загальнолюдських національних цінностей та етичної поведінки з представниками інших культурних співтовариств.

Саме тому ми використовували такі методики, як методику діагностики рівня емпатичних здібностей В. Бойко та діагностику емпатії А. Меграбяна і Н. Епштейна, за допомогою яких ми визначили у студентів наявність певного рівня емпатії.

За результатами проведення тесту "Опис типів поведінки людей в конфліктних ситуаціях" К. Томаса ми визначили здатність майбутніх перекладачів щодо розв'язання міжкультурних конфліктів.

Для визначення вихованості духовності і моральності у майбутніх перекладачів у будь-якій сфері взаємодії з людьми та сформованості психологічного захисту у формі емоційного вигорання ми використовували "Методику діагностики рівня емоційного вигорання" В. Бойко.

За методикою "Діагностика комунікативного контролю" М. Шнайдера ми визначили у майбутніх фахівців наявність усвідомлення соціальної відповідальності за якість і результати своєї професійної діяльності з представниками інших культурних співтовариств.

За результатами проведення всіх методик ми змогли обчислити рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за професійно-культурологічним критерієм на прикінцевому етапі (див. таблицю 4).

Отже, як видно з таблиці 4, низький рівень готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за професійно-культурологічним критерієм було діагностовано у 19,6 % респондентів ЕГ і 34,5 % КГ; 29,3 % майбутніх перекладачів ЕГ і 26,6 % КГ знаходились на середньому рівні; 51,1 % ЕГ студентів і 38,9 % КГ виявили високий рівень готовності до міжкультурного спілкування за професійно-культурологічним критерієм.

Одержані результати свідчать про значне зростання рівня готовності за професійно-культурологічним критерієм у студентів експериментальної групи. Це говорить про те, що майбутні перекладачі здатні

розв'язувати міжкультурні конфлікти, усвідомлюють соціальну відповідальність за якість і результати своєї професійної діяльності з представниками інших культурних співтовариств, а також пріоритети загальнолюдських національних цінностей.

Таблиця 4.

Рівні сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування за професійно-культурологічним критерієм на прикінцевому етапі дослідження

Групи	Університет	Курс	Кількість студентів у групі	Низький рівень I		Середній рівень II		Достатній рівень III	
				абс	%	абс	%	абс	%
Експериментальна група	ПНПУ імені К. Д. Ушинського	II	29	5	17,2	7	24,2	17	58,6
		III	24	5	20,8	7	29,2	12	50
		IV	22	4	18,2	6	27,3	12	54,5
	ОНУ імені І. І. Мечнікова	II	28	5	17,9	10	35,7	13	46,4
		III	30	7	23,3	9	30	14	46,7
Загалом в ЕГ			133	26	19,6	39	29,3	68	51,1
Контрольна група	ІДГУ	III	29	9	31	6	20,7	14	48,3
		IV	27	11	40,7	5	18,5	11	40,8
	СНТУ	II	30	9	30	9	30	12	40
		IV	27	10	37	10	37,1	7	25,9
	Загалом в КГ			113	39	34,5	30	26,6	44

Порівнюючи результати, одержані в контрольній та експериментальній групах, можна зазначити, що рівень готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування в ЕГ не залишився на тому ж вихідному рівні, а значно підвищився, і готовність сформувалась набагато якісніше (див. таблицю 5) порівняно з КГ.

Таблиця 5.

Результати формувального етапу експерименту щодо рівнів сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування

Групи	Університет	Курс	Кількість студентів у групі	Низький рівень I		Середній рівень II		Достатній рівень III	
				абс	%	абс	%	абс	%
Експериментальна група	ПНПУ імені К. Д. Ушинського	II	29	8	27,6	7	24,1	14	48,3
		III	24	3	12,5	7	29,2	14	58,3
		IV	22	4	18,2	5	22,7	13	59,1
	ОНУ імені І. І. Мечнікова	II	28	6	21,4	7	25	15	53,6
		III	30	5	16,7	9	30	16	53,3
Загалом в ЕГ			133	26	19,6	35	26,3	72	54,1
Контрольна група	МГУ	III	29	9	31	8	27,6	12	41,4
		IV	27	10	37	5	18,5	12	44,5
	СНТУ	II	30	12	40	9	30	9	30
		IV	27	9	33,3	7	25,9	11	40,8
	Загалом в КГ			113	40	35,4	29	25,7	44

Як видно з таблиці 5, у студентів експериментальної групи готовність до міжкультурного спілкування внаслідок формувального етапу експерименту стала значно вища, ніж у студентів контрольної групи.

Особлива різниця прояву рівня готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування простежується на достатньому та низькому рівнях. Одже, в експериментальній групі 54,1 % студенти досягли високого рівня, що набагато перевищує рівень готовності в контрольній групі (38,9 %). Низький рівень прояву показників готовності до міжкультурного спілкування склав 19,6 % від загальної кількості студентів експериментальної групи (40 % у КГ). Такі результати підтверджують ефективність запропонованої нами методики формування готовності до міжкультурного спілкування.

Висновки та перспективи подальшого розвитку. Порівняння результатів, одержаних на прикінцевому етапі формувального експерименту із результатами констатувального експерименту свідчить про ефективність

проведеного дослідження і можуть бути рекомендовані для впровадження в навчально-виховний процес вищих педагогічних навчальних закладів.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці технології формування готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Библер В. С. От наукознания – к науке культуры / В. С. Библер // Два философских введения в двадцать первый век. – М. : Политиздат, 1990. – 413 с.
2. Дмитриев Г. Д. Многокультурное образование / Г. Д. Дмитриев. – М. : Народное образование, 1999. – 208 с.
3. Сафонова В. В. Культуроведение в системе современного языкового образования / В. В. Сафонова // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 3. – С. 17–23.
4. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Тер-Минасова. – М. : Слово / Slovo, 2000. – 624 с.
5. Халеева И. И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи / И. И. Халеева. – М. : Высш. шк., 1989. – 236 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bibler V. V. Ot naukoznaniia – k nauke kul'tury [From Science Learning– to Culture's Science] / V. V. Bibler // Dva filosofskikh vvedeniia v dvadtsat' pervyi vek [Two Philosophical Introductions into the Twenty-First Century]. – М. : Politizdat, 1990. – 413 s.
2. Dmitriev G. D. Mnogokul'turnoe obrazovanie [Multicultural Education] / G. D. Dmitriev. – М. : Narodnoe obrazovanie, 1999. – 208 s.
3. Safonova V. V. Kul'turovedenie v sisteme sovremennogo yazykovogo obrazovaniia [Culture Study in the System of the Modern Language Education] / V. V. Safonova // Inostrannye yazyki v shkole [Foreign Languages at School]. – 2001. – № 3. – S. 17–23.
4. Ter-Minasova S. G. Yazyk i mezhkul'turnaia kommunikatsiia [Language and Intercultural Communication] / S. G. Ter-Minasova. – М. : Slovo / Slovo, 2000. – 624 s.
5. Khaleeva I. I. Osnovy teorii obucheniia ponimaniu inoiazychnoi rechi [Theoretical Fundamentals of Teaching Foreign Speech Understanding] / I. I. Khaleeva. – М. : Vyssh. shk., 1989. – 236 s.

Матеріал надійшов до редакції 13.04. 2012 р.

Терехова В. І. Результати формуючого етапу експериментальної роботи дослідження рівней сформованості готовності майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування.

Статья посвящена проблеме готовности будущих переводчиков к межкультурному общению. На основе психолого-педагогической литературы обозначены требования к подготовке будущих переводчиков. Рассмотрен спецкурс "Межкультурное общение в современном мире", направленный на подготовку будущих переводчиков к межкультурному общению, доказана необходимость его использования в процессе подготовки студентов-филологов. Описаны методики, при помощи которых определялись уровни сформированности готовности будущих переводчиков к межкультурному общению. Представлены результаты исследования, проведенного с будущими переводчиками в контрольной и экспериментальной группах.

Terekhova V. I. The Forming Stage Results of the Experimental Work Aimed at Investigating the Formation Levels of Would-Be Interpreters' Readiness for the Intercultural Communication.

The article is devoted to the problem of would-be interpreters' readiness for the intercultural communication. On the basis of the psychological pedagogical literature the demands to the would-be interpreters' training in the intercultural communication are defined. The special course "Intercultural Communication in the Modern World" aimed at training would-be interpreters' in the intercultural communication is considered, the necessity of its utilization in the process of students-philologists' training is well-proved. The methods, with the help of which the formation levels of would-be interpreters' readiness for the intercultural communication have been defined, are described. The investigation results, carried by would-be interpreters in the experimental and control groups, are represented.